

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับ มัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

FACTORS AFFECTING ACCESS TO EDUCATION OF CHILDREN WITH SPECIAL NEEDS IN SECONDARY EDUCATION UNDER BANGKOK METROPOLITAN SCHOOLS

จุฑารัตน์ ร่องแสง¹, ทวีศิลป์ กุลนภาดล²

Jutharat Rongseang¹, Taweetil Koolnaphadol²

¹นิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

²อาจารย์ ภาควิชาการบริหารการศึกษาและการอุดมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำสำคัญ

การเข้าถึงการศึกษา,
นักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษ,
ระดับชั้นมัธยมศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร 4) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสิ้น 357 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัย เท่ากับ 0.90 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษา เท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ระดับมาก 2) ปัจจัยที่มี ความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม และปัจจัยทัศนคติของครู มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัย

ทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม และปัจจัยทัศนคติของครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 55.00

Abstract

The purposes of this research are as follows: (1) to study the factors levels of access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools; (2) to study the access to education levels of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools; (3) to study the relationship between factors and access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools; (4) to study the factors affecting access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools. The samples were 357 directors, teachers and parents of students with special needs in the schools under Bangkok metropolitan schools and stratified random sampling was used to calculate the sample size and simple random sampling. The instrument used for data collection was a five-point Likert scale questionnaire with IOC scores over 0.60. The reliability value of factors was at 0.90. The reliability value of access to education of children with special needs in secondary education was at 0.95, The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Multiple regression.

The results were as follows: (1) the factors levels of access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools was at a high level; (2) the access to education levels of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools was at a high level; (3) the relationship between the factors and access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools, namely the government policies focusing on the education of children with special needs, the attitude of teacher and the general attitude of community and society was moderately correlated, with a statistical significance of .01; (4) the factors affected access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools, namely the government policies focusing on the education of children with special needs, the attitude of teacher and the general attitude of community and society with a statistical significance of .05. All 3 factors could affect access to education of children with special needs in secondary education under Bangkok metropolitan schools at 55.00%.

Keywords: access to education, children with special needs, secondary education

กุ่มิหลัง

ปัจจุบันสังคมโลกได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาสำหรับเด็กทุกคนเห็นได้จากนโยบายการศึกษาของรัฐบาลในแต่ละประเทศทั่วโลกที่ได้พยายามสร้างความพร้อมทางการศึกษาให้กับประชากรทุกคนอย่างเหมาะสมและคำนึงถึงความต้องการทางการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาสำหรับผู้พิการ โดยกำหนดให้นักเรียนที่เป็นเด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบทั้งในรูปแบบการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและเข้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ และยังได้จัดงบประมาณสำหรับช่วยเหลือการศึกษาของเด็กพิการซึ่งจะมาจาก

งบประมาณปกติและจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จำแนกประเภทของคนพิการทางการศึกษาออกเป็น 9 ประเภท ได้แก่ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น 4) เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ 5) เด็กที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา 6) เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรมและอารมณ์ 7) เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 8) เด็กพิการซ้อน และ 9) เด็กออทิสติก (1)

การศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษ มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่ได้คุ้มครองสิทธิเสรีภาพแก่บุคคลทุกคนไม่ว่าจะมีความแตกต่างในเรื่องใด รวมทั้งผู้พิการหรือผู้มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับผู้เรียนที่มีความต้องการการศึกษาพิเศษด้วยเช่นกัน โดยระบุให้กลุ่มผู้เรียนเหล่านี้ต้องได้รับความสนใจในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของผู้เรียนซึ่งประกอบด้วยบุคคลที่พิการหรือด้อยโอกาสและบุคคลที่มีความสามารถพิเศษ อีกทั้งพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556 ที่ได้รับการประกาศใช้เพื่อให้คนพิการมีสิทธิและโอกาสได้รับการบริการและความช่วยเหลือทางการศึกษาเป็นพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการอย่างทั่วถึงทุกระบบและทุกระดับการศึกษา และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมทางการศึกษา โดยหนึ่งในเป้าหมายของยุทธศาสตร์ดังกล่าวคือ ให้ผู้เรียนทุกคนรวมทั้งผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ อันได้แก่ ผู้มีความสามารถพิเศษ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาสได้รับโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอีกด้วย

แม้ว่าคนพิการจะได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิทางการศึกษาทั้งจากกฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายภายใน แต่ก็ได้ปรากฏความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาระหว่างคนพิการและบุคคลอื่น ตามรายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563 พบว่า จำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา 1,572,343 คน คิดเป็นร้อยละ 75.73 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) มีผู้ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน 1,281,173 คน รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 176,703 คน (กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ, 2563) และข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2564 ระบุว่าจำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษา 1,625,191 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 (ของคนพิการที่มีบัตรประจำตัวคนพิการ) มีผู้ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษาจำนวน 1,323,640 คน รองลงมาคือ ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 188,598 คน (2) จะเห็นได้ว่าในแต่ละปีมีจำนวนคนพิการที่ได้รับการศึกษาเพิ่มมากขึ้น แต่การเข้าถึงการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษายังคงมีความแตกต่างกันอย่างมาก คนพิการที่ได้รับการศึกษาส่วนใหญ่จะอยู่ในระดับประถมศึกษาเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าโอกาสที่คนพิการจะได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษายังมีข้อจำกัดอยู่มาก ซึ่งสอดคล้องกับ ภรณ์ ภูประเสริฐ (3) ที่ระบุว่า ปัจจุบันเด็กที่มีความต้องการพิเศษจำนวนหนึ่งสามารถเรียนต่อจนจบในระดับอุดมศึกษาได้เพียงร้อยละ 1.38 เท่านั้น ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 จบในระดับประถมศึกษา เพราะว่ามีอุปสรรคในการเรียนรู้หรือชีวิตความเป็นอยู่ที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเข้าไปอยู่ในโรงเรียน เพราะปัญหาด้านร่างกาย ปัญหากับครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ล้วนแต่เป็นอุปสรรคในการเรียนต่อสำหรับเด็กพิการ รวมถึงปัญหาเมื่ออยู่ในโรงเรียนที่เรียนร่วมกับเด็กกลุ่มอื่นๆ ซึ่งมีโอกาสที่จะถูกกลั่นแกล้ง ถูกเพื่อนล้อ แม้กระทั่งครูผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นเป็นพิเศษได้ โดยร้อยละ 30 ของเด็กพิการ คือ กลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ในแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569) ระบุว่าคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่น ภายใต้การจัดการศึกษาในบริบทของกรุงเทพมหานคร ซึ่งปรากฏข้อมูลจากผลการประเมินและทบทวนตัวชี้วัดระดับเมืองจากการจัดการศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2560 – 2563) พบว่า การจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ยังมีข้อจำกัดและเงื่อนไขต่าง ๆ ที่

เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร อาทิ ปัญหาความเท่าเทียมและความเหลื่อมล้ำของการเข้าถึงระบบการศึกษา และจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการจัดการศึกษา (SWOT Analysis) ระบุจุดอ่อนของการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในองค์กร คือ ขาดระบบการส่งต่อสำหรับนักเรียนเรียนร่วม เช่นเดียวกับรายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการและเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระบุปัญหาอุปสรรคของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ว่าสถานศึกษาขาดช่วงเชื่อมต่อหรือเปลี่ยนผ่านทางการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษจากระดับชั้นประถมศึกษาไประดับชั้นมัธยมศึกษา (4)

สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานสังกัดกรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยกรุงเทพมหานครมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 437 โรงเรียนกระจายในพื้นที่ 50 สำนักงานเขต และมีโรงเรียนที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จากจำนวนของนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในแต่ละโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดกรุงเทพมหานครมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2562 ระบุว่า มีโรงเรียนที่เปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 139 โรงเรียน จำนวนนักเรียนเรียนร่วม มีจำนวน 4,422 คน ปีการศึกษา 2563 มีโรงเรียนที่เปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 147 โรงเรียน และในปีการศึกษา 2564 มีโรงเรียนที่เปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) จำนวน 155 โรงเรียน มีเด็กเรียนร่วมจำนวน 4,337 คน ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่ามีการขยายโรงเรียนเรียนร่วมเพิ่มขึ้นทุกปี (5) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มาริษา ศรีวรรณยศ, ธัชทฤต เทียมธรรม, และ ผกามาศ นันทจิรววัฒน์ (6) ที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนเรียนร่วมระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนที่จัดการเรียนรวมในสังกัดกรุงเทพมหานครใน 88 โรงเรียน ไม่ได้ปฏิบัติตามนโยบาย และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรวมอย่างเต็มที่ และปัญหาการดำเนินงานด้านการให้การสนับสนุนชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนน้อย ผู้ปกครองไม่ค่อยให้ความร่วมมือและขาดสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนหน่วยงานทางการแพทย์ให้และความช่วยเหลือบำบัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การเข้าถึงการศึกษาของเด็กทุกคนถือเป็นเรื่องที่สำคัญมาก จะเห็นได้จากการที่หลาย ๆ ประเทศได้ตระหนักและเห็นความสำคัญโดยเฉพาะการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ อาทิเช่น ประเทศอินเดีย ที่ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (7) ประเทศกานา ได้มีงานวิจัยเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความพิการ: กรณีของสองพื้นที่ที่เลือกในกานา (8) อีกทั้งในหลาย ๆ ประเทศได้มีการระบุปัจจัยแห่งความสำเร็จที่เกี่ยวกับนโยบายของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมด้วย เช่น แคนาดาและเดนมาร์กปรับนักเรียนเข้าเรียนโดยไม่เลือกปฏิบัติ รักษาความทั่วถึงและเท่าเทียมให้กับนักเรียนทุกคน โดยปลอดการแบ่งแยก ขณะที่เอสโตเนียและจีนยังคงการศึกษาพิเศษไว้ แต่ใช้ความรู้ความชำนาญการเป็นทรัพยากรในการพัฒนาการเรียนรวม ส่วนประเทศไทย มีการศึกษาพิเศษ การศึกษาแบบบูรณาการ และการเรียนรวม (9) อีกทั้งในประเทศไทยกระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญของยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนา และเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีนโยบายการจัดการศึกษาในการเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อเพิ่มโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลาย ๆ ประเทศรวมถึงประเทศไทยได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กในกลุ่มนี้ได้เข้าเรียนในโรงเรียนอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

จากปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งการศึกษานี้จะได้ทราบผลในปัจจุบันว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนกลุ่มนี้ ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารและผู้มีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องเกิดความตระหนักถึงการมีตัวตนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุง แก้ปัญหา และการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาให้เกิดการเข้าถึงการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

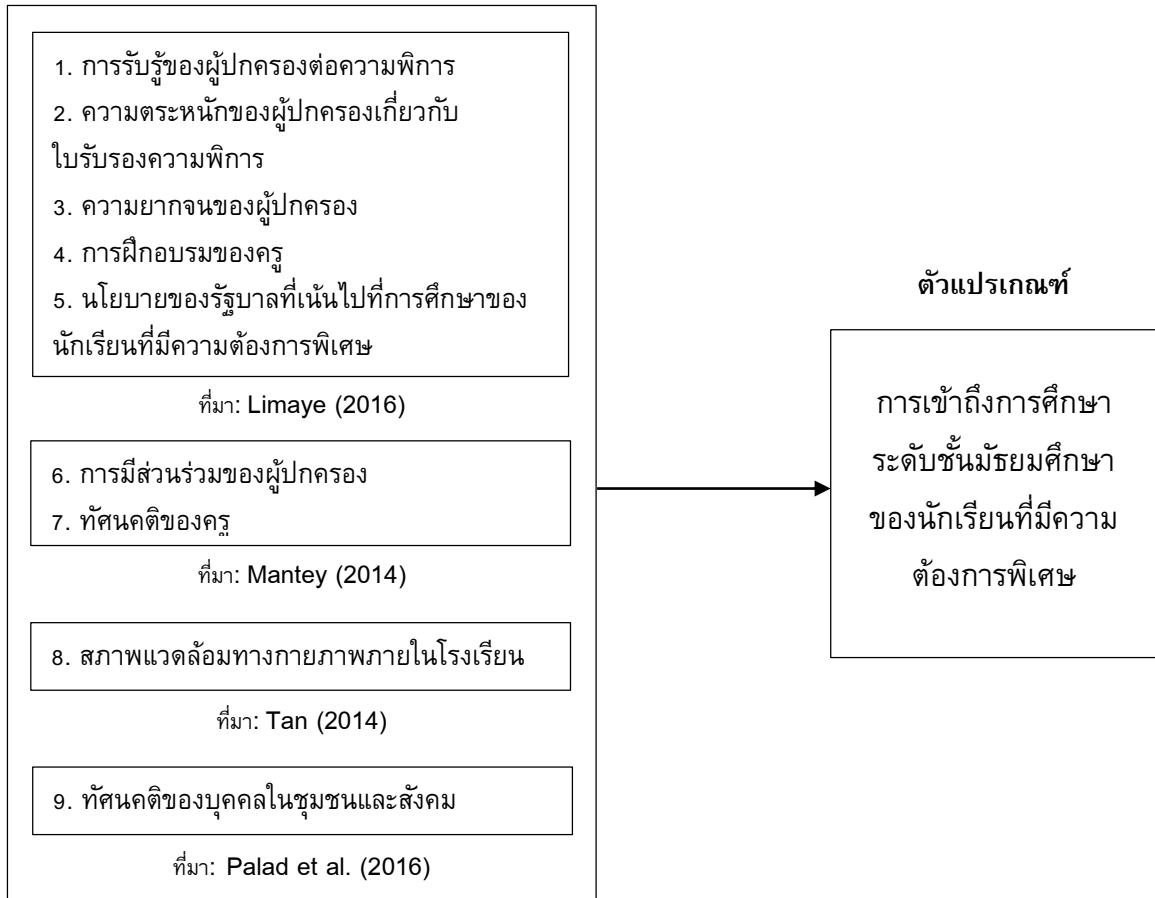
1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยในการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
4. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยการรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ ปัจจัยความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ ปัจจัยความยากจนของผู้ปกครอง ปัจจัยการฝึกอบรมของครู ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัจจัยทัศนคติของครู ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน และปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม มีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยการรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ ปัจจัยความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ ปัจจัยความยากจนของผู้ปกครอง ปัจจัยการฝึกอบรมของครู ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัจจัยทัศนคติของครู ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน และปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคมเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรพยากรณ์

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่จะศึกษาคือประชากรของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดการศึกษาแบบเรียนร่วมและเปิดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 53 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 5,734 คน จำแนกประชากรออกเป็นชั้นภูมิตามลักษณะของแต่ละกลุ่มย่อย ได้ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 194 คน ครูผู้สอนจำนวน 3,603 คน ผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 1,937 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) และเปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา สุ่มตัวอย่างจากกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นชนิดสัดส่วน ซึ่งเป็นการคำนวณแบ่งสัดส่วนประชากรเพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างตามที่กำหนด โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie & Morgan 1970 โดยขนาดประชากร 5000 คน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 357 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ ฉบับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และฉบับผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย กำหนดสมมติฐาน ออกแบบการสุ่มตัวอย่างเพื่อกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา เช่น แนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ มาออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และออกแบบการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.3 นำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบการใช้สำนวนภาษา ความถูกต้อง ความครอบคลุมตามขอบเขตและนิยามศัพท์เฉพาะ

3.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา (Content Validity) และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence) IOC แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป

3.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโทพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง

3.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ (Try out) กับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยนำหนังสืออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยพร้อมแบบสอบถามเสนอผู้บริหารสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

4.3 ผู้วิจัยนำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากสำนักการศึกษาเสนอผู้อำนวยการสำนักงานเขตที่มีโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.4 สำนักงานเขตที่มีโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่างดำเนินการส่งหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.5 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.6 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางแบบฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์ (Google form) ซึ่งได้รับการตอบกลับจำนวน 357 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วจึงนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานของการวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตาราง 1 แสดงระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวม และรายด้าน

ที่	ปัจจัย	□	SD	ระดับ
1	การรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ	4.01	0.62	มาก
2	ความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ	4.00	0.62	มาก
3	ความยากจนของผู้ปกครอง	3.94	0.64	มาก
4	การฝึกอบรมครู	3.98	0.60	มาก
5	นโยบายของรัฐบาลที่เน้นการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	4.11	0.49	มาก
6	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	4.03	0.59	มาก
7	ทัศนคติของครู*	4.12	0.35	มาก
8	สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน	3.92	0.58	มาก
9	ทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม	4.05	0.52	มาก
	รวม	4.02	0.41	มาก

2. วิเคราะห์ระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตาราง 2 แสดงระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานคร โดยรวมและรายด้าน

ที่	การเข้าถึงการศึกษา	\bar{X}	SD	ระดับ
1	ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้	4.17	0.62	มาก
2	ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีความยุติธรรม	4.18	0.60	มาก
3	ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ไม่ถูกกีดกันหรือไม่มีอุปสรรคเกิดขึ้นในการเข้าศึกษาต่ออันเนื่องมาจากความบกพร่องของนักเรียน*	4.21	0.64	มาก
4	ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนปกติทั่วไป	3.97	0.72	มาก
	รวม	4.13	0.45	มาก

3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ตาราง 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของปัจจัยกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ที่	ปัจจัย	การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษา
1.	การรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ	0.01
2.	ความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ	0.02
3.	ความยากจนของผู้ปกครอง	0.01
4.	การฝึกอบรมของครู	0.04
5.	นโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	0.70**
6.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	0.01
7.	ทัศนคติของครู	0.43**
8.	สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน	-0.01
9.	ทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม	0.63**

หมายเหตุ **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบวิธีการคัดเลือกเข้า (Multiple Regression Analysis-Enter Method)

ตาราง 4 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่พยากรณ์การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

ที่	ตัวแปร	b	β	SE _b	t	p-value
1.	การรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ	-0.10	-0.14	0.05	-1.85	0.07
2.	ความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ	0.00	0.00	0.06	0.03	0.98
3.	ความยากจนของผู้ปกครอง	0.01	0.02	0.05	0.24	0.81
4.	การฝึกอบรมของครู	0.00	0.00	0.05	0.05	0.96
5.	นโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ	0.43	0.47	.05	9.02*	0.00
6.	การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	-0.04	-0.05	0.06	-0.66	0.51
7.	ทัศนคติของครู	0.27	0.21	0.07	4.13*	0.00
8.	สภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียน	-0.00	-0.00	0.05	-0.06	0.95
9.	ทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม	0.18	0.21	0.05	3.67*	0.00
R = 0.742		SE _{est} = 0.30405		F = 47.157		
R ² = 0.550		a = 1.017				

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร สรุปผล ได้ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัยพบว่า อยู่ในระดับมากทุกปัจจัย โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ปัจจัยทัศนคติของครู ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม ปัจจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ปัจจัยการรับรู้ของผู้ปกครองต่อความพิการ ปัจจัยความตระหนักของผู้ปกครองเกี่ยวกับใบรับรองความพิการ ปัจจัยการฝึกอบรมครู ปัจจัยความยากจนของผู้ปกครอง และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. ระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ไม่ถูกกีดกันหรือไม่มีอุปสรรคเกิดขึ้นในการเข้าศึกษาต่ออันเนื่องมาจากความบกพร่องของนักเรียน ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ได้รับการคัดเลือกเข้าศึกษาในสถานศึกษาที่มีความยุติธรรม ข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี สามารถเข้าเรียนในสถานศึกษาได้ และข้าพเจ้าเห็นว่านักเรียนที่มีความต้องการพิเศษอายุระหว่าง 12 - 17 ปี ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่ดีมีคุณภาพอย่างเท่าเทียมกับนักเรียนปกติทั่วไปมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคมมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยทัศนคติของครูมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ามี 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยปัจจัยทัศนคติของครู ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม และปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สามารถพยากรณ์การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 55.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำประเด็นต่าง ๆ ที่สำคัญมาอภิปราย ดังนี้

1. ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ประเทศไทยได้ว่าได้ให้ความสำคัญกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือที่เรารู้จักกันในฐานะที่เรียกว่า คนพิการ ไม่ว่าจะเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งในกฎหมายแต่ละฉบับล้วนให้ความสำคัญกับ สิทธิ และความเท่าเทียม ในความเป็นมนุษย์ ของบุคคลทุกคน และประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของคนพิการว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม และประเทศชาติ อีกทั้งนโยบายของรัฐและหน่วยงานที่ดูแลการศึกษาเกี่ยวกับคนพิการได้วางพื้นฐานการพัฒนาคนพิการในทุกด้าน มีนโยบายการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการ จึงทำให้ทุก ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเองนั่นก็คือผู้ปกครอง ที่ต้องส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียน บุคคลที่เกี่ยวข้องในด้านการจัดการศึกษานั้นก็คือผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียน อีกทั้งคนในชุมชนที่เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้เด็กในกลุ่มนี้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกับบุคคลอื่น

2. ระดับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครได้มีนโยบายที่ชัดเจนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และได้เปิดโรงเรียนเรียนร่วมเพื่อรองรับนักเรียนกลุ่มนี้ เพื่อให้นักเรียนทุกคนมีความเสมอภาคในด้านสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี ที่สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร (10) ได้มอบหมายให้สำนักการศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ดำเนินการเปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เป็นโรงเรียนจัดการเรียนร่วมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และมีอายุอยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับเข้าเรียนร่วมในโรงเรียน อีกทั้งยังสอดคล้องกับข้อมูลของสำนัก

การศึกษาที่ระบุว่า สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับงานด้านการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประเภทสามัญศึกษาของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่บริการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนที่อยู่ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค ดังนั้นการบริหารจัดการการศึกษาพิเศษ ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เปิดรับนักเรียนทั้งหมดโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทำการจัดการเรียนการสอนห้องเรียนปกติที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนรวมอยู่ในห้องเรียนปกติได้ และเปิดสอนการจัดการศึกษาพิเศษ (เรียนร่วม) ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษห้องเรียนการศึกษาพิเศษเรียนร่วม

3. จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่า ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม และปัจจัยทัศนคติของครูมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัด กรุงเทพมหานครในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เป็นสิ่งแรกที่เป็นตัวกำหนดสิ่งต่างๆ ให้ทุกฝ่ายยึดถือและปฏิบัติตาม ซึ่งนโยบายนั้นก็เหมือนเข็มทิศที่นำทางไปหาเป้าหมาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวิจิตร ศรีสอาน (11) ที่ได้เปรียบเทียบว่านโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศและหางเสือในการเดินเรือ ที่จะพาเรือไปในทิศทางที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นรัฐบาลจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายการศึกษาให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน เพื่อจะพาประเทศให้พัฒนาไปในทิศทางที่ต้องการนโยบายที่มีแนวทางในการนำนโยบายไปใช้ และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของสเตกไลน์ Stecklein (12) ที่ได้อธิบายความหมายของนโยบายว่าเป็นข้อความที่ให้แนวทางสำหรับการพัฒนาและการดำเนินงานของหน่วยงานหรือแผนงาน ซึ่งสะท้อนให้เห็นทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ถึงหลักการพื้นฐานหรือความเชื่อถือของผู้รับผิดชอบสำหรับหน่วยงานหรือแผนงาน นั้น ๆ ทั้งนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับอัมพร พิณะสา (13) ซึ่งได้กล่าวในการแถลงภารกิจในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาสว่า กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญกับการศึกษาพิเศษ โดยมีนโยบายการเพิ่มโอกาสเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา และผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งที่ผ่านมากกระทรวงศึกษาธิการได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษาพิเศษภายใต้แนวคิด "การศึกษาไทย หัวใจนำทาง" ใน 4 ภารกิจหลักเร่งด่วน (Quick Win)

ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคมมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อาจเนื่องมาจากบุคคลในชุมชนและสังคมเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีส่วนช่วยในด้านต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของซิลเลอร์ Siller อ้างถึงใน (14) ที่ระบุว่า การมีทัศนคติต่อคนพิการหรือการให้คุณค่าหรือความหมายต่อคนพิการหรือความพิการ ไม่ว่าจะมีความเป็นทางลบหรือบวกย่อมมีผลต่อทำที่ในการปฏิบัติต่อคนพิการแตกต่างกันไปด้วย อาทิ หากบุคคลรู้สึกว่าคุณพิการเป็นบุคคลที่อ่อนแอ ไม่มีค่าหรือเรียกรวมๆว่า "การตราบาป" หรือ "การตีตรา" ดังการรายงานของ Siller ข้างต้น บุคคลนั้นก็มักจะแสดงท่าทีแห่งการสมเพชเวทนา หรือปกป้องเกินจริง หรือละเลยที่จะพัฒนาช่วยเหลือรวมถึงการกีดกันการเอาใจเปรียบคนพิการ แต่หากบุคคลรู้สึกว่าคุณพิการเป็นบุคคลที่มีคุณค่า มีศักยภาพ และมีความสามารถพัฒนาให้มีความทัดเทียมคนปกติทั่วไป บุคคลนั้นก็มักจะแสดงท่าทีแห่งการกระตุ้น ส่งเสริมศักยภาพ หรือเสริมพลังการให้โอกาสแก่คนพิการ

ปัจจัยทัศนคติของครูมีความสัมพันธ์กับการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร อาจเนื่องมาจากครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะต้องรู้จักและเข้าใจนักเรียนทุกคนเป็นอย่างดีในด้านพื้นฐานความรู้ความสามารถทั่วไป ข้อบกพร่องส่วนตัว และความสามารถเฉพาะตัว เพราะสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อความพร้อมในการเรียนการสอน สอดคล้องกับรายงานของ เบิร์ชและชไนเดอร์ ที่ระบุว่า สำหรับความ

เชื่อและทัศนคติเชิงบวกต่อการจัดการเรียนรวมของครูในประเทศแคนาดาในแง่บวกแรก มาจากพื้นฐานทางคุณธรรม ซึ่งในแคนาดาลิทธิของการไม่ถูกเลือกปฏิบัติและเสรีภาพได้ถูกปลูกฝังและถักทอเป็นความเชื่อของสังคมแคนาดา ด้วยเหตุนี้ครูส่วนใหญ่ของแคนาดาจึงเชื่อและมีเจตคติในทางบวกกับการเรียนรวม ในแง่บวกที่สอง เป็นความเชื่อและเจตคติที่มาจากกฎหมายและนโยบาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับการศึกษาความรู้สึกและทัศนคติของครูของเพียร์สันและคณะ (15) พบว่าครูบางกลุ่มมีทัศนคติเชิงบวกและยอมรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มครูที่แสดงความเห็นเชิงบวกต่อการเรียนรวม กล่าวคือ กลุ่มแรกเห็นว่า "เกิดความตระหนักถึงโอกาสที่เท่าเทียมกัน" และกลุ่มที่สองเห็นว่า "เป็นโอกาสอันดีที่นักเรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กัน" อีกด้วย

4. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนปัจจัยอื่นๆไม่สามารถพยากรณ์ได้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาการวิจัยเป็นการเก็บข้อมูลจากพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งลักษณะพื้นที่ การปกครอง การจัดการศึกษา และชีวิตความเป็นอยู่ของครอบครัวของคนพิการในต่างประเทศมีความแตกต่างกันกับประเทศไทย ด้วย และปัจจัย 3 ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครคือ ปัจจัยทัศนคติของครู ปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม และปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่สามารถพยากรณ์การเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 55.50 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สหสัมพันธ์นี้เนื่องมาจาก ทั้งในด้านตัวครูผู้สอน บุคคลในชุมชนและสังคม และนโยบายนั้นมีส่วนสำคัญต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเมเนต (8) ที่ได้ศึกษาการเข้าถึงการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความพิการ: กรณีของสองพื้นที่ที่เลือกในกานา ผลการวิจัยพบว่าความสามารถและทัศนคติของครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของพาราสุรัม Parasuram (16) ที่ได้ทำการวิจัยตัวแปรที่ส่งผลต่อทัศนคติของครูต่อความพิการและการศึกษาแบบเรียนรวม จากทัศนคติของนักการศึกษาทั่วไปในเมืองมุมไบ ประเทศอินเดียของ พบว่าทัศนคติของครูเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดประการหนึ่งในการศึกษาของเด็กที่มีความพิการ ในส่วนของปัจจัยทัศนคติของบุคคลในชุมชนและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของพาลาดและคณะ (17) พบว่า ทัศนคติที่สังคมมีต่อคนพิการในเชิงลบนั้นเป็นดั่งกำแพงขวางกั้นไม่ให้ผนวกคนพิการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางสังคม รวมถึงจำกัดสิทธิของคนพิการในการเข้าถึงการศึกษา การประกอบอาชีพและการใช้ชีวิตประจำวัน การยอมรับคนพิการนั้นจะไม่เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์หากยังมีแรงต่อต้านจากทัศนคติเชิงลบดังกล่าว และยังเสนอแนวทางการแก้ปัญหา ว่า การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดและความรู้สึกที่คนทั่วไปในสังคมมีต่อคนพิการอาจช่วยอธิบายการแบ่งแยกและการกีดกันคนพิการได้ และในส่วนของปัจจัยนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของลิมาย Limaye (7) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการในประเทศอินเดีย ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความพิการ คือ นโยบายของรัฐบาลที่เน้นที่การศึกษาเด็กพิการโดยเฉพาะ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยพบว่า ระดับปัจจัยการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรมีการจัดชั้นเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านภูมิ

ทัศน์ ด้านอาคารสถานที่และด้านความปลอดภัยที่ตอบสนองและมีความเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จากแบบสอบถามของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โดยด้านที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษามากที่สุด คือ ด้านนโยบายของรัฐบาลที่เน้นไปที่การศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้น ด้านนโยบายเปรียบเสมือนเข็มทิศที่บอกทิศทางที่จะเดิน และจะเห็นได้ว่าในหลาย ๆ ประเทศให้ความสำคัญกับความทั่วถึงและความเท่าเทียมด้านการศึกษาของเด็กทุกคน โดยหากรัฐบาลมีนโยบายด้านการศึกษาเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ชัดเจน ส่งต่อมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษามีการนำนโยบายมาดำเนินงานต่อไป อีกทั้งผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ความร่วมมือกันอย่างจริงจังก็จะช่วยทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้ารับบริการทางการศึกษาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล เป็นสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เข้าเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาให้มีความรู้และทักษะการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเท่าเทียมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อยืนยันและสนับสนุนผลการวิจัยกับสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาข้อมูลเชิงลึก โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกต และการติดตามผล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยในการส่งเสริมให้มีการเข้าถึงการศึกษาของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษระดับชั้นมัธยมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- (1) กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษา พ.ศ. 2552.*
- (2) กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2564). *รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย สืบค้นเมื่อ 16 มกราคม 2564, จาก https://dep.go.th/images/uploads/files/Situation_dep64.pdf*
- (3) ภรณ์ ภูประเสริฐ. (2564). *สสส. ผนึกกรมพลศึกษา ดันหลักสูตรเอื้อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ.* สืบค้นเมื่อ 18 มกราคม 2564, จาก <https://www.thaihealth.or.th/Content>
- (4) สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา. (2563). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2564 – 2569).* กรุงเทพฯ: บริษัท วันไฟน์เดีย จำกัด.
- (5) สำนักงานยุทธศาสตร์การศึกษา สำนักงานการศึกษา. (2564). *รายงานสถิติการศึกษาของโรงเรียนสังกัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2564*
- (6) มารินา ศรีวรรณยศ, ธัชชฤต เทียมธรรม, และ ผกามาต นันทจิรววัฒน์. (2563). *การศึกษาสภาพ ปัญหา และ แนวทางการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร. วารสารรัชต์ภาคย์, 14(33).*
- (7) Limaye, S. (2016). *Factors Influencing the Accessibility of Education for Children with Disabilities in India.* Global education review, 3, 43-56.

- (8) Mantey, E. E. (2014). *Accessibility to inclusive education for children with disabilities : a case of two selected areas in Ghana.*
- (9) สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *ความทั่วถึงและเท่าเทียมของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.* นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- (10) สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผล กรุงเทพมหานคร. (2556). *แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. 2556 - 2575).* สมุทรสาคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.
- (11) วิจิตร ศรีสอาน. (2549). *การศึกษาและพัฒนาโครงสร้างสถาบันพระบรมราชชนก.* นนทบุรี:
- (12) Stecklein, J. E. (1989). *Policy Research : Nature and Approach (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และदनัย เทียนฟูฒ).* กรุงเทพฯ: สมาคมวิจัยสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- (13) อัมพร พิณะสา. (2564). *การสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กด้อยโอกาส.* สืบค้นเมื่อ 17 กุมภาพันธ์ 2565 จาก <https://shorturl.asia/a5xXF>
- (14) ทวี เชื้อสุวรรณทวี. (2551). *การฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน ความหลากหลายแห่งมิติและนัยยะ.* วารสารวิทยาลัยราชสุดา เพื่อการวิจัยและพัฒนาคนพิการ ปีที่ 4, ฉบับที่ 1 (เม.ย.-มิ.ย. 2551), หน้า 39-57.
- (15) PEARSON, V., Lo, E., CHUI, E., และ WONG, D. (2003). *A heart to learn and care? Teachers' responses toward special needs children in mainstream schools in Hong Kong.* *Disability & Society*, 18(4), 489-508.
- (16) Parasuram, K. (2006). *Variables that affect teachers' attitudes towards disability and inclusive education in Mumbai, India.* *Disability & Society*, 21(3), 231-242.
- (17) Palad, Y. Y., Barquia, R. B., Domingo, H. C., Flores, C. K., Padilla, L. I., และ Ramel, J. M. D. (2016). *Scoping review of instruments measuring attitudes toward disability.* *Disability and health journal*, 9 3, 354-374.